

Izhaja trikrat na teden v šestih izdankih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipolom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h. ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamično številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitane naročnine ne oziramo.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Vredn. „erke“ no prostoru. — Reklamni in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

SOČA

„Vse za omiko, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrid.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz — Solški ulici in Jellarsitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdanje.)

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Klerikalno gospodarstvo.

II.

Izmed točk, katere smo navedli kot vzrok, zakaj je bila razpuščena „Unio catholica“, si moramo ogledati posebno jedno. Ta se glasi:

„Društvo ni izplačalo po izpolnitvi statutarinih pogojev zapadlih odškodnin, in sicer, kakor se je dognalo, zategadelj ne, ker ni imelo potrebnih sredstev. Tu je posebno uvaževati, da je društvo že prejelo na pozavarovance spadajoči del odškodnin ter je tako oškodovalo in ogoljufalo svoje člane s tem, da nastalih škod ni poravnalo, nego od pozavarovalnih zavodov v svrhu izplačila škod sprejeti denar zase obdržalo.“

Zavarovanju je pač glavni in edini pravi namen ta, zavarovancu izplačati v slučaju požara nastalo škodo, ako je zavarovanec nasproti zavarovalnici zadostil predpisom, to je v glavnem plačal pravočasno zavarovalnino. Kadar pogori zavarovano poslopje ali zavarovane premičnine, tedaj se zavarovanec obrne do zavarovalnice, od katere ima v rokah pogodbo, za odškodnino, in zavarovalnice imajo dolžnost, kakor ni nobenega postavnega zadržka, izplačati odškodnino v smislu pogodbe po precenitvi škode.

Vsakogar zadene težko nesreča požara, zato hiti, da z odškodnino poravnava ono, kar mu je vzel ogenj. Najhujše pa občuti požar kmet, ko mu vpepeli hišo, gospodarska poslopja in le prerado tudi poljske prideleke.

Edina tolažba ponesrečenca je v takih slučajih zavarovalnica, katere da pogorelec denar, da si postavi novo poslopje ali staro popravi ter dobi odškodnino i za druge izgorele reči. — Kaj pa šele pri velikih požarih, ko izgorijo cele vasi! Tam, tam šele kličejo na pomoč zavarovalnice, in v takih nesrečah je tudi hitra pomoč neobhodno potrebna.

Reči moramo, da imamo dandanašnji zavarovalnice, ki v pretežni večini poslujejo reelno in solidno, ter tudi upoštevajo opisane slučaje nesreče, vzročne po požaru, in

hitijo ubogim pogorelcem na pomoč. — Dandanašnji stoji zavarovalstvo na neki bolj zdravi in reelni podlagi, to je zavarovalstvo priznanih zavodov, kateri največ poslujejo tudi med nami. V slučaju nesreče je zavarovanec gotov, da prejme, kar mu gre, in tako je strah ob požaru utešen, češ, saj smo zavarovani.

Bili so res časi, ko ljudstvo opravičeno ni zaupalo tej ali oni zavarovalnici, toda sedaj se je zavarovalstvo preorganizovalo in dobilo je temelj, trden temelj, na katerem stojijo stare, renomirane zavarovalnice, tako, da poslujejo pošteno in solidno ter je zavarovanec — siguran.

In med te zavarovalnice se je pomešala „Unio catholica“, hoteč kar čez noč prevrnil trdne zavode v imenu Boga Očeta ter v znamenju križa. Klerikaleci v Avstriji so jo zasnovali, ali ne z namenom, kmetu koristiti, marveč spraviti iz kmetu denar ter ga basati v nikdar silo klerikalno bisago. Tako so delali, in radi tega tudi je bila zavarovalnica „Unio catholica“ razpuščena. — Žegnali so jo in pridigali so o njej, da je tim lože sleparila in goljufala ubogega zavarovanca...

In ta „vzor-zavarovalnica“ je šla tako daleč, da celo odškodnin ni izplačevala. Torej jej je bil deveta brigada nje glavni namen. Zaman so se obracali zavarovanci do nje za odškodnino, „Unio catholica“ je ni izplačala. Nunci in agentje so tolažili uboge žrtve, da bo že bolje, da že dobijo itd., za hrblom pa so se smejali opeharjenim revkom. Dosti, da je bila polna — bisaga! Pa še dalje je šla ta katoliška zavarovalnica, da je namreč prejela od pozavarovalnic za pozavarovance odškodnino, in jo vtaknila v svoj žep, mesto izplačati jo.

Obstojijo namreč zavodi, kateri imajo pogodbe z različnimi poslujočimi zavarovalnicami, po katerih jim te odstopajo nekaj procentov nekaterih zavarovanih predmetov v njihov riziko, in v slučaju, da taki predmeti poslopja, premičnine, prideleki itd. pogorijo, izplača pozavarovalni zavod zavarovalnici odškodnino v procentih, s katerimi participira pri riziku in za katere je prejel pozavarovalnino. Tudi „Unio catholica“ je imela take

je Iljin grofu jako prikupil. Grof se je vedno smejal in ga gledal in dražil zaradi njegove mladosti.

— To je dečko, ta ulan! je rekel. — Kake brkice ima.

Iljinove dlačice na ustnih so bile popolnoma bele.

— Kaj, se pripravljate k igri? je rekel grof. Nu, želim ti, da bi kaj dobil, Iljin. Ti si, mislim, mojster, je pristavil smehljajoč se.

— Da, pripravljamo se, je odgovoril Duknov, trgajoč dvanajstotico kart in vi, grof, ne izvolite tudi vi?

— Ne, danes ne bom. Jaz bi vas obral vse. Kakor se ganem, mi treskne bank! Nimam zakaj. Vse sem zaigral pod Voločkom na postaji. Zadel sem na nekega pešca s prstani. Moral je že biti kak goljufiv igralec, kajti obral me je do čistega.

— Ali si dolgo sedel tam na postaji? je vprašal Iljin.

— Dvaindvajset ur sem presedel! Ostane mi v spominu ta prokleta postaja. Pa tudi poštar me ne pozabi.

— Kaj pa je bilo?

— Prišel sem, veš: pristopil je poštar, sleparska duša, — konj ni, je rekel. Povedati ti moram. Jaz imam na-

pogodbe s pozavarovalnimi zavodi, katerim je odstopala procenke raznih rizik, za kar so jej ti zavodi steli v slučaju požara pripadajočo odškodnino. In ta „sveta“ zavarovalnica, ne le da ni takoj izplačala odškodnine iz svojih denarjev, kakor delajo vse reelne zavarovalnice, marveč je pustila ubogega pogoreleca na cedilu celo takrat, ko jej je izplačal v slučaju pozavarovanja prizadeti zavod procentno odškodnino zanj.

To je pač vrhunc klerikalnega gospodarstva, to je nekaj nezaslišanega, pustiti ubogega zavarovanca celo v takem slučaju pod milim nebom v imenu Boga Očeta in sina in sv. Duha — dočim je tical denar v žepu klerikalnih gospodarjev krog „Unio catholica“. To je krščanska usmiljenost, da se je Bog usmili!

In da je taka zavarovalnica poslovala do letos, to pa je mogoče edino se v — Avstriji!

O izjavi udanosti Njegovi visokosti, prestolonasledniku Francu Ferdinandu, v Čepovanu.

V Čepovanu so imeli dne 6. t. m. občni zbor tamkajšnje „katoliške“ politične čitalnice. Od prejšnjih občnih zborov se je razlikoval ta v tem, da je župnik Rejcek govoril o brezbožnih in lažljivih časopisih, s katerim označeno je našel nase napredne časnike, ter da je na koncu predlagal, kakor čitamo v „Gorici“ in v „Primorskem Listu“, izjavo udanosti Njega visokosti prestolonasledniku Francu Ferdinandu kot pokrovitelju katoliških šol. Navzoči, več ali manj privrženci župnikov, katerih lep del je bil prignat nunc Plesničar z Lazniji, so klicali „živio“ k izjavi in tako je menda odšla ta izjava na svoje določeno mesto. Ne bomo preiskovali, ali sploh nihče ni vedel, kaj namerava župnik predlagati, ali jih je kaj vedelo, reči pa smemo z vso gotovostjo, da večina teh pristopnih kmetijskih ljudi ni vedela in še dandanašnji ne ve, za kaj je bila pravzaprav podana izjava udanosti, in v kaki zvezi stoji s pokroviteljstvom katoliških šol.

Njegova visokost, nadvojvoda Franc Ferdinand, je prevzel protektorat nad društvom „Katholischer Schulverein“, torej nad

vado: če ni konj, ne slečem kožuha in grem v poštarjevo sobo. Vedi, ne v javno sobo, temveč v poštarjevo. Ukažem odpreti vrata na stečaj, češ, da je soparno. To sem storil tudi ondu. Saj se spominjaš, kak mrz je bil minoli mesec — bilo je dvajset stopinj. Poštar je ugovarjal, ali jaz sem ga sunil v zobe. Neka starka, dekleta in babe so jele piskati, pobrale lonce in hotele bežati na vas. Jaz sem pa stopil v duri in zaklical: Pravim, daj konje, da pojdem, če ne, ne pustim nobenega ven, ali razumete?

— To je izvrstna navada! je rekel debeli pomeščik, krohotač se: tako preganjajo šurke z mrzom!

— Toda nisem jih obstražil dobro. Ušel mi je nadzornik z vsemi babami, ne vem kako. Jedna starka mi je ostala za zastavo, za pečjo je kašljala in molila. Potem so se začela pogajanja. Prišel je poštar in mi prigovarjal iz daljave, da naj izpustim starko, jaz sem vzdrazil pa nanj Blücherja, ki zna prijemati poštarje jako dobro. A vender mi malo pridnež ni dal konj do drugega jutra.

In tedaj je prišel ta pešec in začeli smo igrati. Ali ste videli Blücherja? Blücher! — Tu!

nemškimi društvom. Gotovo so bili vzvišeni in plemeniti nameni, kateri so dovedli Njegovo visokost prestolonaslednika do tega koraka, da prevzeta protektorata nad imenovanim društvom, katero smatrajo tudi za nekako protitežje proti gibanju „Los von Rom“ med Nemci, ki bi pomenilo ob enem „Los von Österreich!“ Vsa ta zadeva je torej — nemška; gibanje „Los von Rom“ je vzraslo na vsenemških tleh, in Vsenemci, kakor se sodi, hrepenijo „los von Österreich“, pri čemur se hočejo posluževati vsakojakih sredstev, tudi šol. Tako nekako proti temu namenu, in tudi proti društvu „Deutscher Schulverein“, je postavljen „Katholischer Schulverein“, torej nemško društvo proti nemškemu društvu. Vsa zadeva je povsem nemška, in ima brigati Nemce, drugi pa se lahko pečemo z njo le kot pojavom v našem avstrijskem javnem življenju. Bliže nas ta zadeva ne briga. Med nami ni gibanja „Los von Rom“, ni gibanja „Los von Österreich“ in med nami ni nekatoliških šol, marveč so vse tako katoliške, da si ne moremo več zeleti. Iz vse te zadeve se spominjamo le društva „Deutscher Schulverein“, ki razleza svoje kremplje zlasti po severnih mejah slovenske domovine. Ubriniti se mu morejo, kjer se da, le krepki občinski zastopi in šolski sveti; ako pa ni tu moči, je zaman vsak trud; pritožbe in izjavljanja ne koristijo nič. Proti društvu „Deutscher Schulverein“ se morejo boriti uspešno le krepki slovenski značaji, stoječi na pristojnih mestih; drugače ni vspela... Kadar pa potujejo otroke, so ti najbolj zagrizeni Nemci, pravi janičarji, ki nas zasramujejo tako, kakor kak Pangerman iz vsenemske zveze. Kakšnega mišljenja so potem, ali so za „Los von Rom“, kar pomeni baje „Los von Österreich“, ali pa mislijo pošteno avstrijsko, — kaj nas to briga? Oni so nam tuje, mi pa skrbimo pred vsem zase! In skrbeti zase, to je naša sveta naloga. Bolj osredotočiti moči za pravo narodno delo, in manj slikati po nepotrebi okoli sosedov, bi bilo dandanašnji nujno svetovetno izvestnemu delu Slovencev. Potem bomo čutili težje svoje lastne težave in težnje in iskali tim marljiveje po leku za nje, pustili pa bomo v miru zdrave ude našega narodnega telesa. In med te zdrave

Blücher je pritekel. Igralci so se začeli zaničljivo baviti z njim, in videjo se je, da bi se radi lotili drugega dela. — In kaj, gospoda, še ne igrate? Prosim, začnite, če vas ne motim. Vedite, jaz sem klepetič, je rekel Turbin — rad ali nerad, tako je.

III.

Luknov je primaknil k sebi dve sveči, je izvlekel iz žepa veliko z denarjem napolnjeno usnjeno listnico, odprl je počasi, kakor bi izvrševal kako tajnost, vzal ven dva bankovca po sto rubljev in ju položil pred karte.

— Tako kakor včeraj, je rekel in popravljal očala, razpečatujoč karte.

— Dobro, je rekel Iljin, ne da bi ga pogledal, razgovarjajoč se s Turbinom.

Igra se je pričela. Luknov je prečizno metal, kakor stroj. Včasih se je pa ustavil in počasi zapisaval ali pa strogo pogledaval izza naočnikov in rekel s slabim glasom: „Metajte!“ Debeli pomeščik je govoril najglasneje, delal sam s seboj različne kombinacije, grizel debele prste in pripogibal karte. Posadkin častnik je molčal, rudeč, — pisaval pod karto in pod stolom pripo-

Dva huzarja.

Ruski spisal Lev Nikolaevič Tolstoj. Poslovenil I. Sodar.

(Dalje.)

— Kaj gospoda, zlati čas hitro teče in ga ne smemo izgubljati! Začnimo torej!

— Vi ste včeraj zrabil skupaj pol rublja, to vam je všeč, je rekel Grk.

— Čas je, da začnemo, je rekel garnizijski častnik.

Iljin je pogledal Luknova. Luknov pa je mirno dalje pripovedoval povest o moskovskih sleparjih, našemljenih v hudiče s kremplji, in v vse naravnost vpiral svoje poglede.

— Vržete? je vprašal ulan.

— Ali ni še prezgodaj?

— Bjelov! je zaklical ulan in zarudel, ne vem zakaj: prinesl mi kosilo... ničesar nisem še jedel, gospoda... prinesi šampanjca in daj karte.

Sedaj sta prišla v sobo grof in Zavaljevski. Pokazalo se je, da sta bila Turbin in Iljin v isti diviziji. Takoj sta se seznanila. Trknila sta in izpila vsak kozarec šampanjca in čez pet minut sta se že tikala. Kakor se je videlo, se

ude spada na jedno prvih mest naša udanost. S ponosom in samozavestjo smemo reči, da ga ni v Avstriji bolj udanega naroda vladarski rodbini nego je naš. To zavest imamo mi, in to prepričanje o nas imajo na Dunaju. Naš narod je to dokazal nestetokrat ob umestnih prilikah in to dokazuje tudi v bodoče, kadar za to nanesejo prave in umestne prilike. Ako na primer zasede sedanji prestolonaslednik prestol avstrijskega vladarja, takrat se odzove gotovo slovenski narod po svojih za to poklicanih korporacijah z izjavo udanosti. Naš narod je v takih slučajih med prvimi udaniki....

V zadnjem času pa so začeli nunci po Kranjskem sklepati udanostne izjave prestolonasledniku radi protektorata nad društvom „Katholischer Schulverein“, in temu vzgledu je sledil tudi čepovanski župnik Rejec. Ta Rejec je, mimogrede rečeno, hud nasprotnik narodno-napredni stranki na Goriskem, proti kateri in nje listom je že zlorabil cerkev in vero, zlasti ob volitvah. Kot strasten strankar je nastopal tudi na obnem zboru čitalnice v Čepovanu, in ko je izilil svojo zolč proti naprednim listom, kar je moralo med nevednimi in neizkušenimi izmed navzočih obuditi le sovraštvo do naprednjakov, je predlagal kar nakrat udanostno izjavo prestolonasledniku radi katoliških sol. Dozdeva se nam, da mu je bilo za uplivač velik učinek na tem zborovanju.... Zato vprašamo: Ali ni na dlani, da je bilo postopanje župnika Rejca z izjavo udanosti v sedanjih razburjenih časih političnega razkola, ko je župnik poznat kot jako bojevit pristaš klerikalne stranke, sposobno vzbuditi v navzočih mnenje, da na njih strani, pri njihovi stranki je sam prestolonaslednik, ko je sledila izjava kot zaključek na bruhanje proti naprednim listom? Ali ni bilo isto sposobno, napraviti se večji razkol in zapeljati koga celo v nesrečo, ko si je neuki kmet mislil: Mi smo sklenili izjavo udanosti, naprednjaki pa ne; torej smo mi udani in pri nas je bodoči naš cesar, pri naprednjakih pa ne? Kdor pozna gibanje po naših vaseh, ta nam mora pritrditi, da je res tako....

Naši sosedje Lahi se niso sklenili radi protektorata nad društvom „Katholischer Schulverein“ nikake udanostne izjave in je tudi ne sklenejo, ker vsa zadeva je, kakor rečeno, čisto nemška, in ker nočejo tirati politike usiljevanja in nadlegovanja, katero pa uvajajo med nami naši politikujoči nunci, kateri imajo pri tem še namen, delati še večji razkol med slovenskim narodom, hoče kazati svoje pristaše za udane vladarski hiši, svoje politične nasprotnike pa za neudane, dočim je notorična istina, da je naš narod v svoji celoti udan prestolu. Zato so barvane take nuncčvske izjave z barvo domačega političnega razkola, kateri nima nič opraviti z onim gibanjem med Nemci, ali prihaja prav našim nuncem v njih posebne namene. In kdor te pozna, kakor jih poznamo mi, ve, kako je soditi o označenih nuncčvskih izjavah.... Njegova visokost nadvojvoda pač ne more vedeti, kako politiko tirajo med nami oni nunci, snovateli takih izjav, ker je res težko tudi si misliti tako zlorabo vere in cerkve v po-

litične svrhe, kakoršna se dogaja med nami, in kateri svrhi se držijo tudi izjav....

Napisali smo te vrste, hoteč označiti stremiljenje gg. nunccev na to stran, in stavimo jih v prevdarek našemu p. n. občinstvu, zlasti tam, kjer se utegnejo snovati nove udanostne izjave. Povdarjamo pa, da ne svetujemo nič in ne odsvetujemo nič, samo prevdarka želimo.

Srednje šole v Avstriji.

Glasom izkaza naučnega ministrstva je v šolskem letu 1901. do 1902. v naši državni polovici vsega skupaj 215 gimnazij in 107 realk.

Gimnazije obiskuje 72.476, realke pa 37.412 dijakov, vseh srednješolskih dijakov je torej 109.888.

Ti srednješolski zavodi se razdele po deželah tako-le: Na Češkem je 62 gimnazij in 34 realk, na Moravskem 30 gimnazij in 26 realk, v Šleziji 7 gimnazij in 4 realke, v Galiciji 33 gimnazij in 7 realk, v Bukovini 5 gimnazij in 1 realka, na Dolenjem Avstrijskem 31 gimnazij in 17 realk, na Gorenjem Avstrijskem 6 gimnazij in 2 realki, na Solno-graškem 2 gimnaziji in 1 realka, na Štajerskem 8 gimnazij in 3 realke, na Koroskem 3 gimnazije in 1 realka, na Kranjskem 5 gimnazij in 1 realka (Op. ured.: Zdaj imajo 2 realki), na Primorskem 7 gimnazij in 4 realke, na Tirolskem in Predarlskem 11 gimnazij in 4 realke, v Dalmaciji 5 gimnazij in 2 realki.

Država vzdržuje 160 gimnazij in 71 realk, dežele 10 gimnazij in 26 realk, mesta 16 gimnazij in 6 realk, fondi 3 gimnazije in 1 realko, 9 gimnazij in 3 realke so zasebne, škofje in redovi pa imajo 17 gimnazij.

Učni jezik je v 113 gimnazijah in 65 realkah nemški, v 50 gimnazijah in 31 realkah češki, v 28 gimnazijah in 7 realkah poljski, v 5 gimnazijah in 3 realkah italijanski v 5 gimnazijah in 1 realki hrvaški, v 3 gimnazijah maloruski, v 11 gimnazijah pa poleg nemščine tudi še kak drug jezik — slovenščina, maloruščina ali rumunščina — rabi kot učni jezik.

V teh številkah se zrcali vse naše beraštvo, iz njih pa se tudi vidi, kako kruta mačeha je država našemu narodu. Po številu prebivalstva bi morali Slovenci imeti 10 gimnazij in 5 realk, dejanski pa je za nas najslabše preskrbljeno v celi državi. In potem se ljudje čudijo, da se pri nas le norec delamo, kadar čujemo oblastvene kroge deklamirati o pravičnosti, nepristranosti in očetovski ljubezni... „Slov. Narod“.

Domače in razne novice.

Gorica v letu 2000 ali velika Sokolska maskarada se bo vršila na pustni torek dne 11. febr. t. l. v čitalnični dvorani. Odbor je sestavil poseben veseljski odsek dam in gospodov v svrhu prireditve primer- nih skupin. Z ozirom na naslov treba je v maskah jednotnega nastopa, zбоg česar so gg. in dame, katere imajo namen, maskirati se, uljudno naproseni, da sporoče to društve-

Iljin! je spregovoril nakrat s svojim navadnim glasom, kateri je popolnoma proti njegovi volji zaglušil vse druge: zakaj se tako držite jedne barve? Ti ne smeš igrati!

— Igraj kakorkoli, ne pomaga vse nič.

— Tako zaigra vsekako. Daj, da jaz igram za tebe.

— Ne, ne zameri, jaz igram vselej sam. Zase igraj, če hočeš.

— Za sebe ne igram, sem že rekel; za tebe bi pa igral, kajti jezi me, da vedno zgubljaš.

— Je že osoda taka!

Grof je umolknil in opirjajoč se na komolec nadalje hitro gledal bankarja.

— Slabo! je spregovoril nakrat glasno in zategnjeno. Luknov ga je pogledal.

Igra se je nadaljevala.

— Slabo! je rekel zopet. Turbin, ko je ravno Luknov ubil Iljina vel ko karto.

— Kaj vam ne ugaja, grof? je vprašal spoštljivo in ravnodušno bankar.

— To, da vi dajete Iljino simpel, ogle pa bijete. To je slabo.

Luknov je malo zmajal z ramami in obrvmi, kakor bi hotel svetovati, da je v vsem udati se usodi in igrati dalje.

nemu odboru odnosno njega tajniku g. Verniku, ki daje vsa tozadevna pojasnila. Vse pride.

Mala maskarada Sokolske mladine je zbrala v nedeljo lepo število cednih mask in drugega občinstva v Sokolski telovadnici. Vladala je neprisljena zabava. Prihodnja maskarada bo v nedeljo dne 26. t. m.

Občni zbor kolesarskega društva „Gorica“ se je vršil proslo soboto „pri treh kronah“ ob zadostni udeležbi članov. Po pozdravu gosp. predsednika dr. Treota, prečitata tajnik gosp. Vernik in blagajnik gosp. Bisail svoji poročili; občni zbor vzame ista z zadovoljstvom na znanje ter izreče obema funkcionarjema zahvalo. Jednako se zahvalijo zborovalci predsedniku za spretno vodstvo. Odbor se je volil per acclamationem sledeče: gosp. dr. Treo predsednikom, gosp. dr. Gruntar podpredsednikom, gosp. Vernik tajnikom, gosp. Bisail blagajnikom; gosp. R. Drufovka prvim rednikom, g. Zajec drugim rednikom, gg. Saunig in Jerkič odbornikoma.

Deželni odbor. — Gospod Anton Klančič je že prevzel ves prejšnji Tumov delokrog v dež. odboru. Njemu je tudi plača nakazana. Sprejel je že celo kopo aktov. — Gospod Klančič: dober tek! — Prof. Berbuč je naslednik Abramov. Zdaj smo radovedni na vspehe o — užitini. Gospod profesor: mi smo na straži.

Elo skandal za slov. ljudstvo v deželi! Tako je naše zastopstvo nasproti trem laškim odvetnikom. — Radi priznavamo, da je dr. Pajerju ljuba taka slabost na slovenski strani. Ima povsem prav s svojega italijanskega stališča. — Pokazalo se je, da smo Slovenci se vedno le palice vredni! Zdi se, da smo je tudi potrebni!

Klerikalni šviadi v „Centrifugi“. — Ko smo naznanjali krasen denarni promet v naši močni „Goriški ljudski posojilnici“, so skušali klerikalci manjšati veljavo našega zavoda z besedičenjem, čes: kaj promet, to nič ni, promet je lahko umetno delo. — In čujte: naša „G. l. pos.“ ni imela prometa niti za dvojni znesek hranilnih vlog.

Zdaj pa pogledimo, kako se je maščevala ta klerikalna zloba pri slaboznani „Centrifugi“. — V „Norici“ od sobote smo čitali, da je imela „Centrifuga“ koncem l. 1901. Kron 367.000, — prometa pa v prvem upravnem letu — čujte, čujte!! — 2.430.000 K, torej skoro za petkratni znesek hranilnih vlog.

Nam, ki tudi poznamo poslovanje posojilnic, se naravnost čudno zdi, kako je bilo mogoče napraviti s tako bagatelo denarja tolik promet. Mogoče pa tako, da sta učena dohtarja Kos in Pavlica stala vsak na enem koncu sobe ter metala denar drug drugemu v roke, na sredi pa je stal vrli blagajnik Sfiligoj ter je pridno beležil — promet!!

In hranilne vloge? Sami so se pohvalili, da je dr. Žlindra v Ljubljani njih največji dobrotnik. Torej z njim vred so spravili vkup ono — bagatelo! Hrupili so se pa najmanj

— Blücher! pfuj! je zakričal grof in vstal: — primi ga, je pristavil hitreje.

Blücher se je zadel s hrbtom ob divan in je skoro podrl garnizijskega častnika, skočil od tod k svojem gospodarju in zarenčal, gledal po vseh in mahal z repom, kakor bi izpraševal: kdo zabavlja tukaj?

Luknov je položil karte na mizo in se obrnil s stolom v stran.

— Tako ni moč igrati, je rekel: — jaz strašno sovražnim pse. Kaka igra je to? ko pripeljejo celo psarno!

— Posebno te pse: pijavke se jim pravi, je opomnil garnizijski častnik.

— Kaj ali bomo igrali, Mihaeljo Vasiljič, ali ne, je rekel Luknov gospodarju.

— Ne moti nas, prosim te, grof, se je obrnil Iljin k Turbinu.

— Pojdi semkaj za jeden trenutek, je rekel Turbin, prijel Iljina za roko in ga odpeljal v stran.

Popolnoma jasno so se slišale besede grofa, ki je govoril s svojim navadnim glasom. Njegov glas je bil tak, da se je slišal v tretjo sobo.

(Dalje pride).

za 2 milijona! — Čujemo, da postavijo za blagajnika — Čaheja!

Nevedna profesorja v deželnem odboru se ne mirujeta, marveč skušata se poučiti pri kolegih advokatih ter potem sedata na kateder vseučiliškega profesorja ter prodajata dalje svojo modrost, hoteča poučiti celo dr. Treota. — Tudi v „Norici“ od sobote pišeta, da ... „rekurs dr. Treota proti deželnozborskemu sklepu je in ostane pravi juridični monstrum“, dasi smo vso zadevo že postavili v pravo luč.

Toda „Gorica“ od torka je pokazala, da sta se nevedna profesorja dala nekje poučiti, in sicer v tem smislu, da bi se državno sodišče utegnilo izreči nekompetentnim, čes: saj dr. Treotu ni odrekla volilne pravice nobena upravná oblast. On je vpisan v imeniku avberske občine, ali deželni zbor je avtonomna in zakonodajna oblast. — Reči moramo, da je „Gorica“ šele v soboto utekla v pravi grm. Ta možnost je..., a dr. Treo jo je imel pred očmi in se je o tem v prijateljskem krogu tudi razgovarjalo. Toda to je prvi slučaj, in sicer kričeč slučaj, in sklenjeno je bilo, poskušati, da bi se dosegla pravica pri državnem sodišču. S tem bi bilo rešeno važno vprašanje, da bi tudi upravne oblasti vedele, kako jim je tolmačiti zakon, ne pa tako, kakor se godi zdaj, da vsak glavlar tolmači zakon po svoji Letos n. pr. je bil sestavljen celo volilni imenik za slovenske trge na podlagi dvoje različnih tolmačenj, ker Boč, Kobarid in Tolmin so v tolminskem, Kanal in Ajdovščina pa v goriskem okraju!

„Gorica“ se je torej zatekla do skrajno nemoralnega zaključka: dr. Treotu ni kratila volilne pravice nobena upravna oblast, on je v volilnem imeniku, namestništvo mu je izdalo celo volilno potrdilo, — toda slovenski klerikalci so se združili z laškimi liberalci ter ga — niso potrdili, a proti temu sklepu ni pritožbe. To se pravi po domače: mi pis-kamo na zakone, na pravičnost, marveč oblast imamo, katero lahko tudi zlorabljamo! — Prav, da imamo črno na belem celo take dokaze! Ako bodo naprednjaki ikdaj enako postopali, se bodo morali klerikalci potrkati na prsi in reči: zaslužili smo, culpa nostra!

Agitacija za časnike. — Po celi deželi so začeli nunci z novim letom posebno agitirati za „katoliške“ časnike, pred vsem za „Prismojence“ in „Norico“. V cerkvi, farovžu, privatnih hišah, koder se gibljejo sploh, agitirajo za svoje časnike ter pri tem grdo zabavljajo naprednjakom in našim listom.

Pa tudi naši rodoljubi po deželi ne držijo križema rok, marveč se pridno gibljejo ter delajo za razširjenje naših listov, kateri v nasprotju s klerikalnimi kažejo svet in dejstva v pravi luči ter pišejo resnico. Hvala našim marljivim in poštenim rodoljubom! Prosimo jih, naj vstrajajo na tej poti, ker se bojujejo za sveto stvar. Drugim naj bodo v vspodbudo.

Naša dva lista „Soča“ in „Primorec“ bosta potrebna zlasti odslej naprej, ker se bo kazala v njih vsa klerikalna politika v podrobnostih in vse klerikalno gospodarstvo, da bo ljudstvo videlo, kako ga farbajo črni politiki z vero ter kako zapravljajo njegov denar. Jasno mora biti v naši deželi, in k tej jasnosti pripomoreta prav „Soča“ in „Primorec“. V vsaki kmečki hiši bi morali imeti „Primorca“, „Soca“ pa povsod tam, kjer zmorejo njeno naročnino. Rodoljubi, na delo! Potom časnikov se utrdijo tla napredni ideji v naši deželi.

Klerikalni „Popolo“ se je prav hudo zaletel v „Soca“ zaradi opazk o furlanski banki. Tajni sleherni zvezo z „Montom“. — Kardinal Missia je neomejeni gospodar „Monta“, predsednik banke pa je — seme-niški profesor. In to zadošča vsakemu cloveku, ki ni tepec ali klerikalni fanatik. — Dostavljamo še enkrat: Mont, Banca friulana in vse Casse Rurali po Furlaniji so pionirji za nepremagljivo klerikalno trdnjavo. — Liberalci to tudi dobro vedo, zato so ustanovili ob 12 uri — ljudsko banko (Banca popolare). Za prevode citatov iz „Soče“ pa smo „Popolu“ le hvaležni. Morda komu odpró oči. Torej... le dalje!

Brata Fridolina tudi „Primorski List“, kakor že omenjeno, noče zagovarjati. Sicer noče naših vesti potrditi in se dela, kakor bi o tem vsem prav nič ne vedel. Mi mu tega ne verjamemo; ali ako bi bilo res, da odbor o tem nič ne ve, moramo reči, da je to naravnost gorostasen skandal. Šolski brat Fridolin, torej član katoliškega reda, akoravno

le kuhar, je bil v „Alojzevišču“ nekaj let, in je celo se potem, ko so že ostali šolski bratje zvedeli o njegovih nesramnih dejanjih, dva do tri mesece pohujševal 15–20 otrok, kateri so bili pod njegovim nadzorstvom. — Dovoljeval si je naravnost gorostasne protinarnavne čine. — Ako hočejo gospodje okoli „Primorskega Lista“ izvedeti kaj natančnejšega, smo jim na razpolago; kajti pisati se o tem ne da. Ker pa „Prim-ski List“ že ne more drugače opravčevati „Alojzevišča“, na katerega upravi smo še marsikaj drugega, grajali, se seveda zaletava v nas, kakor da smo hoteli udariti v naših noticah po duhovnikih. To je naravnost nesramna na katoliški podlagi izumljena laž, s katero je hotel zopet „Primorski List“ dati svojim vernim ovčicam, ki ne čitajo „Soče“, razumeti: Glejte, kuharja slikajo kot nesramneža, a krivdo valijo na duhovščino. Takih lažij smo od strani „Primorskega Lista“ že navajeni in zato nas to nikakor ni presenetilo. Mi nismo duhovščine niti omenili, ko smo pisali o bratu Fridolinu, izrekamo pa danes, da je odbor „Alojzevišča“ deloma sokriv na dejanjih brata Fridolina, ker niti toliko ni nadzoroval zavoda, kateremu je izročen v oskrb, da bi bil zasledil očitnega nesramneža tekom več let. Toliko v nadaljni odgovor za danes. Morda se še vidimo.

Furlanija proti Pajerju. — Tržaški „Avanti“ je objavil iz Furlanije oster dopis proti neomejenemu gospodstvu dr. Pajerja in pravi, da so ga Furlani do grla siti. — To utegne biti tu pa tam res, ali večina bo še dalje na Pajerjevi strani. Saj je ukrotil celo klerikalce. Zanettija je poslal v Pulj za prosta, in s tem je za šest let gotov. Dalje čez to dobo pa itak ne namerava vršiti dosedanje velike naloge. — Klerikalci po Furlaniji se drže načela: mi lahko čakamo! In pripravljajo se na dobo, ko ne bo več Pajerja. — Ako se liberalci ne bodo resneje pripravljali na boj s klerikalci, propadejo na celi črti.

Petrolerjem pri „Gorici“. — Slovenski trgovci, ki je imel dovolj poguma in je podpisal svoje ime, je priobčil v „Soči“ dopis, ki je zavrnil tendenciozno vest v „Gorici“ o — nizkih cenah petrolja. Da je „Gorica“ imela s svojo notico poseben namen, trgovcem v škodo, so razumeli vsi in se tudi postavili po robu. — Jaz nisem imel z vso to afero najmanjše dotike. Tudi rokopisa nisem čital in o vsej reči izvedel že iz dotiskane „Soče“.

„Gorica“ pa je porabila tudi to neznatno stvarco za hujskanje proti moji — osebi, češ, da sem pokazal svoj neukroten srd proti „Gorici“ in „Narodni tiskarni“, ki sta moja bolečnica in je moj želodeček občutljiv.

Tu je zopet dokaz, kako občutljivi so — petrolerji okoli klerikalnega trobila. — In kedarkoli dobe rausnico, hité po „katoliški“ morali: vrniti jo meni ali dr. Tumi, — dr. Tumi ali meni. Povsod iščejo mene; zdaj celo v dopisu trgovca Nemca iz Podgore. — Tako priden nisem, da bi slo vse skozi moje roke! Da bi pa iskal maščevanje iz vzroka, kateri navaja „Gorica“, je smešno: moje podjetje se od leta do leta množi in napreduje, da me prav nič ne vznemirja klerikalna konkurenca; zadovoljen sem, da sem prost klerikalne in jezuitske golazni.

Jeza je pa drugod, namreč na strani klerikalcev. Gregorčič, Rojic, Berbuč e tutti quanti so klobasali l. 1899., da me v dveh letih ne bo več v Gorici. Tako velikansko domisljijo so imeli o svoji konkurenci. Po dveh letih pa vidijo, da veselo napredujem v vsakem oziru, da sta „Soča“ in „Prim.“ zelo napredovala, da izdajam knjigo za knjigo itd. — in zavist jim razliva žolc in jih grize, da so včasih vsi zeleni. Skrbeti hočem, da bodo petrolerji še napredovali vsaj v — zavisti in njeni sorodnici „sveti jezi“. Samo na žolc naj malce paziijo, da jim ne počí, tega jim ne zeli niti — Andrej Gabršček.

Zagnala sta se „Prismojenec“ in za njim „Slovenec“ v gosp. prof. Seidla, kateremu je v izgojo izročena naša mladina, da je nadzornik pohujšljive „Soče“. — Na to le par besed: G. prof. Seidla delovanje na šolskem polju je čisto, in mu nima nikdo nič očitati, tudi predstojniki ne, ker njemu izročena mladina je v jako dobrih in spretnih rokah dobrosrčnega in učenega znanstvenika. Najmanj pa je poklican spodtikati se nad njim dr. Dreje Pavlica, čegar supiranje na tukajšnji realki, čeprav je trajalo le eno polletje, ostane pri zavodu v trajnem spominu, ker je provzročil neopravičeno polno preiskovanj

in sitnostij ter je pridigal dijakom tako grozovito, da so se pravi šolniki oddahnili, ko je zapustil zavod ta učeni dohtar svetega pisma! To je pedagog par excellence!... Kar se tiče pohujšljivosti to-le: „Soča“ piše resnico in se z resnico in poštenim orožjem bojuje proti laži in nepoštenju pri „Gorici“ in „Prim. Listu“. Stavimo pa gledé pohujšljivosti za danes dve vprašanji: Ali je bilo sposobno svojedobno (ako se traja, ne vemo, ker ne vohunimo za njim) skrajno surovo govorjenje in sakramentiranje profesorja Juvančiča v javnih lokalih, vplivati pohujšljivo? Ali je pohujšljivo ali ne, zlasti za mladino, dejstvo, da je profesor Berbuč v dež. zboru zagovarjal javnega sleparja Klavžarja, on, kateremu je v izgojo izročena naša mladina? Kaj pravite na to, g. „kavci“? Pustite mirne in dostojne ljudi na miru, pa čedite svojo nemirnost in nedostojnost, za katerih čejo je treba toliko časa, da ga ne preostaja za sosedov prag! Capito!

O volitvi deželnega odbora je napisala „Norica“ dolgo klobaso, s katero hoče tresti svojim neukim čitateljem pesek v oči. Zaganja se proti „Soči“ radi danega pojasnila, pa na način, kakor da mi ne poznamo odnosajev v deželnem zboru ter hočemo ljudstvo begati. Kar je povedala „Norica“ stvarnega, jej živ krst ne prigovarja. Da mora biti kompromis med Slovenci in Italijani, to ve vsak otrok; ako ga ni in dobi jedna stranka prevelik apetit; druga se ne udeleži sej, pa je z apetitom pri kraju, ker deželni zbor ni sklepčen! Na vse druge klerikalne neumnosti in farbarije ne odgovarjamo.

Kuga v Vel. Žabljah. — Pišejo nam: O klerikalna „Devica-norica-Gorica“ — prav si imela, ko si ob času deželnozbornskih volitev pisala, da je „kuga“ v Vel. Žabljah. Le to si pogrešila, ko si dejala, da je „napredna“, a resnici na ljubo moramo povedati, da je „klerikalna“ in še jedenkrat „klerikalna“, da si dobro zapomniš. Kdo bi si mislil, da imaš tako dober „nus“, da prideš tako hitro na sled kugi; zares, treba te je ovenčati z „robido“ za zasluge. Ljudstvo je takrat dvomilo, ker ni vedelo, je-li kaj resnice na tem, ali ne, kar si pisarila. Sedaj pa je vsakdor prepričan, da je „kuga“ tukaj, in sicer pravi izvir je v tuk. farovžu, kjer je stranišče eksplodiralo. Vzroki so bajé razni, a pravi bo menda ta-le, da so se zanesle „glivice“, tam s Ceste in Bog vé še odkod, da so provzročile tako katastrofo. Smradú, kakoršen je v tuk. farovžu, ga menda ne najdeš kmalo. To, to je kuga in bati se je tudi kolere. Gospodarski svet je že veliko žrtvoval, da bi se tej kugi v okom prišlo, a kakor kaže, vse zaman. Kuga in smrad sta prešla že v malto in zid farovža. „Norica“, pobožna žena nezakonskega „Primorskega lista“, kugo si sejala, kugo in kolero zanješ. Dober tek! „Blata“ ti sedaj ne zmanjka za Tvoje predale. Blata menda je za tri črede mažarskih čred. — To je malo boljše nego jama razbojnikov — ne? Kanale, kanale in grabne do morja, da se rešimo kuge in smrada klerikalnega! Torej pozor na kugo, da ne pride kdo zopet v pajtel, potem bo treba rabiti „pinzel“.

Strašen zločin slaboumnega. — (Podrobnejše poročilo k zadnji notici.) Dne 13. t. m. je kopal 37-letni Franc Cotič, doma z Vrha pri Opatjemseleu, tedajno v službi pri Anton-u Legiša (po domače Becelin) v Cerovljah, občina Mavhinje, v njivi blizu vasi jarek za trle. Okoli 9. ure predpoldne je šel Legiša gledat na delo svojega hlapca, koji je bil radi slaboumnosti že v bolnišnici ter je splošno poznan kot kesnoglav. Na njivi sta se hlapec in gospodar radi raznomiselnosti takoj sprickala in sicer iz razloga, ker je kakor rečeno prvi slaboumen in slednji tudi bil poznat trmoglavec. Cotič, nepoznavajoč šale, mahne Legišo tako močno s pikonom po glavi, da je isti z razbito črepinjo takoj v nezavesti obležal. Da bi ne prišel več k zavesti, mahne Cotič še parkrat s pikonom po glavi ter zakoplje truplo na licu mesta v za nasad trl pripravljeni jarek in nadaljuje svoje delo, kakor bi se ne bilo nič zgodilo.

S kako hladnokrvnostjo je Cotič povzročil zločin, je razvidno iz tega, ker ko je soproga ubitega donesla opoldne obed ter poprašala po gospodarju, se je vsel zločinec na svojo žrtev, povžil mirno jed in odgovoril, da mu ni znano, kje je gospodar.

Ker so bili soobčani sploh mnenja, da si je Legiša iz družinskih razmer (njegov edini sin Mihael ubil je 1899. svojega prijatelja ter bil obsojen pred porotnim sodiščem v Trstu na smrt na vislice, bil potem pomiloščen in ima 20-letno težko ječo v kaznilnici

v Gradišču) sam vzel življenje, ga je čela občina iskala ter so ga našli dne 15. t. m. kakor rečeno v njivi zakopanega.

Medtem je tudi zločinec izginil, kojega je postajenačelnik iz Nabrežine dne 16. v Sv. Mihelu zasačil ter odpeljal v sodnijske zapore v Komen. Cotič je zločin popolnoma priznal ter pripomnil, da je gospodarja radi tega ubil, ker ga je slednji neprenehoma dražil in mu nagajal.

Antikrist — jo že tu! — Pišejo nam: Dne 16. t. m. je prišla po poslih neka preprosta ženica k neki znani slovenski rodovini na Placuti ter s strahom pripovedovala domačej gospodinji, da je došel bivat v izprazneno stanovanje blizu Soškega mosta pravi „Antikrist“. Na vprašanje domače gospodinje, kak da je, je odgovorila preplašena ženica, da je dotični Antikrist sam dr. Tuma, kakor pravijo gospodje nunci.

Dr. Tuma seveda se ni izselil, ker ima svojo hišo, pač pa neki njegov uslužbenec, ki se je moral radi bolezní oddaljeno iz mesta preseliti. In tega imajo sedaj brumne dušice za samega Antikrista, čeprav mu ni nič podoben.

V Opatiji vlada sedaj v zimski sezoni jako animirano življenje, ako se upošteva, da imajo tam gostov povprečno okoli 700. Dne 15. t. m. jih je bilo 739. Tujci so iz raznih dežel Avstro-Ogerske, in tudi iz inozemstva jih je dosti. Komité izdaja vsoko soboto seznam tujcev z raznimi inserati in za goste važnimi opazkami. Pred kratkim je izdal komité v nemškem jeziku lepo priročno knjižico o Opatiji s slikami, jako lepo izvedenimi, in z zanimivimi berilom. Tudi o prebivalstvu, Čičih, pišejo jako simpatično. Vidi se, da se bivanje tujcev v Opatiji jako razvija, kar koristi kraju in okolici, kakor tudi gostom, ki prihajajo iskat zdravja na ta lep kos slovanske zemlje.

Kmetijska zadruga v Ročanju bode imela svoj redni letni občni zbor na Svečnico, dne 2. febr. 1902. z vsposredom: 1. Dogovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Predlogi. 5. Volitev načelnistva in nadzornistva. Odbor.

Bratno društvo „Jubilej“ v Mavhinjem je sklenilo prirediti javni ples dne 26. t. m. v zaprtem prostoru gosp. Urdiha štev. 27. Med plesom se bode prodajalo listke po 20 vin. za dobitke. V dobitkih so vrednosti do 4 K; dobitkov je 25. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Iz zaporov v Krmini sta ušla te dni ob različnem času dva velika tatova, neki Jos. Szomolai, in Michelini, oba Laha; slednji je bil kaznovan že neštetokrat radi tatvin v Avstriji in v Italiji ter je izgnan iz naše države. Zadržje je kradel v Moši.

Varujte se amsterdamskih podjetij za srečke. — Že lansko leto smo v našem listu svarili pred kupovanjem srečk pri kreditnih in bančnih podjetjih v Amsterdamu, ki se pečajo s prodajanjem srečk, ker je njihov kupčijsko poslovanje zelo neregulno. Pred kratkim se je v Amsterdamu ustanovil nov komisijski in bančni zavod pod imenom „Fortuna“. Kakor smo izvedeli iz jako zanesljivega vira, ni ta zavod nič boljši in je zelo svariti zlasti pred kupovanjem srečk pri njem. Ravno tako svarimo tudi pred trdiko „Fondsenbank“ v Haagu.

Razgled po svetu.

Nemški princ Adalbert v Trstu. — Na banketu v čast princu je govoril namestnik grof Goëss med drugim tudi to-le: Tudi čas, v katerega spada obisk ces. nemške ladije, ni za Trst brez pomena, ker ravno te dni so pričela ona dela, ki bodo takorekoč predrla mogočni okop, ki ga tvori trojno gorovje: Ture, Karavanke in Julijske Alpe in nas v malo letih močno zbližala s severnim, produktivnim delom monarhije in z nemško državo. Mnogokrat ste že nemška pridnost in nemška podjetnost tu uspešno delovali, naj bi se torej, kakor sedaj sever naše monarhije oploduje nemška pristanišča, tudi južna Nemčija potem posluževala skrajšane poti do avstrijskega obrežja ter tako uplela novo vez med mnogoštevilne medsebojne razmere obeh držav. — Ako bo Vaše kraljevo veličanstvo, kakor upamo, v poznejšji zrelej moškosti, naj bi takrat Vaše veličanstvo našlo to mesto, kakor mogočno razvit avstrijski emporij in v istem, kakor dragocen del trgovskega stanu: nemško kolonijo v bogatem razcvitu.

Te besede dajo mnogo misliti, in govorijo jasno o avstrijski politiki na Primorskem.

Politično društvo „Edinost“ je imelo v nedeljo na Opčinah dobro obiskan shod, na katerem je bilo govora o mestnem proračunu, o sejnih na Opčinah, o soli na Gropadi, na Opčinah itd. Poslušalci so sledili govornikom z vidnim zanimanjem. Iz Trsta so bili navzoči dr. Rybaf, dr. Abram in dr. Černe.

Zviti porotniki. — Pri nekem porotnem sodišču v Bukovini je bil obsojen zelo silovit človek. Ednajst porotnikov je glasovalo z „da“, eden pa z „ne“. Predsednik dr. Gr. se je čudil takemu glasovanju, ko je bila krivda vendar tako jasno dokazana. Vprašani porotniki mu pojasni: „Saj smo glasovali vsi za obsodbo, toda ker smo vsi porotniki kmetje ter smo se bali, da nam hudobnež se kože zapali, zmenili smo se, da vpišemo ednega med nami, kakor da bi bil proti obsodbi. Na ta način ne bo vedel malopridnež, kateri ga je proglasil nekrivim ter nam bo vsem prizanesel.

Lepa dota! — Grofica Lujza Krasinska, ki se je poročila nedavno v Varšavi s knezom Adamom Czartoryski, je prinesla možu za doto 71 graščin na Ruskem, 18 posestev v Varšavi, več rudnikov v Italiji ter razne tovarne in industrijska podjetja. Knez Czartoryski pa ima tudi kakih 80 graščin v Rusiji in Avstriji, celo vrsto rudnikov v Italiji ter več hiš v Parizu.

Koliko je treba spanja učencem. — Zdravstvena komisija za Rusko je določila da morajo spati učenci pod deset leti 10 do 11 ur, učenci od 10. do 13. leta 9 do 10 ur, starejši učenci 8 do 9 ur. Slabotni, slabokrvni in od dela utrujeni učenci morajo spati po eno uro več.

Znamenje za oženjence. — Ker se vedno množijo slučajji, da se izdajajo oženjeni možje v Ameriki za samce ter zapeljujejo dekleta, sklenilo je zakonodajstvo v New-Jerseyu predložiti zakonski načrt, ki bo primoral oženjence nositi poseben znak svojega stanu.

Razne vesti. — Na Angleškem so aretirali irskega poslanca Lyncha, ker je služil kot polkovnik v burski armadi. Parlament pa razveljavil njegov mandat, češ, da ga ni vreden, ker se je pečal z Buri. — V New-Jorku je bil te dni velik potres, ki je povzročil obilo škode. Ljudje niso ponesrečeni. — V Lvovu so obsodili na smrt na vislice katera obsodba je tudi potrjena — na Filipa Danka, ker je svojo ljublenco, katero je bil zapustil, ali ko je pričela razmerje z drugim, zopet k sebi zvalil, umoril s tem, da jo je vrgel na tla, suval in zbadal z nožem. — V Koloniji v Nemčiji je neka ženska, ki je imela v oskrbi otroke, v kratkem času zastupila 50 otrok. Sedaj ima sodnija njo v oskrbi. — V Mariboru se prišli v dragonski vojašnici na sled velikim tatvinam, vsled česar je degradiranih in zaprtih več podčastnikov. — V Avstriji je bilo v prvi polovici lanskega leta 178 stavk. S popolno zmago delavcev jih je končalo 51, brezuspešnih je bilo 69. — Papež bo praznoval letos 25-letnico svojega papeštva. — Na Dunaju je začel izhajati češki dnevnik „Česka Viden“, katerega izdaja Klofač. — V Pekinu so napadli v noči od 15. do 16. t. m. Japonci avstrijsko stražo. En vojak je vstreljen. — Avstroogrska vlada pošlje v Sjangaj posebno odposlanstvo z namenom, da prouči, kako bi se razširila avstro-ogrska trgovina na Kitajskem. — V laški vojski nameravajo uvesti za službo med vojaki tudi avtomobil. — V menažeriji v Ženevi v Švici sta dva panterja raztrgala krotilko, 19-letno soprogo imejitelja menažerije Hoffmana. — V nemški državni zbornici pride na razpravo v kratkem uvedba obligatoričnega zavarovanja živine. — Na Dunaju so imeli pretekli teden grozen vihar. Dve osebi je vrgel vihar na tla, da sta ostali takoj mrtvi. Več oseb je rajenih, škoda velika. —

Vojsna v Južni Afriki. — Kitchener poroča, da se večina Burov zbira v vshodnjem Transvaalu; tam jih hoče poiskati. A tudi na zahodu Transvaala se je pojavil močan oddelek, katerega vodi menda zopet zdravi Delarey. Angleški listi so te dni pred otvoritvijo parlamenta pisali, da bodo Buri 16. t. m. odložili na vsej črti svoje orožje, ali statistika kaže, da se je samo tekom meseca novembra 1901. vršilo 225 bitk in prask, v katerih so bili večinoma Angleži na slabšem. Odpor in bojevitost Burov sta torej še jako velika in na kapitulacijo ne mislijo. Vest, da je začel Krüger odjenjevati ter da je zadovoljen s slabimi mirovnimi pogoji, se prereka kot izmišljena in lažnjiva. Zadnje čase dobajajo le redke vesti z bojišča, ker hoče angleška vlada, da se parlament ne vznemirja. Vlada rabi namreč denarja.

Zadnje vesti. — Za katoliško vseučilišče v Solnogradu so nabrali že 1.025.000 K; letos dobé iz nekega fonda 14.000 K. — Nemški princ Adalbert je bil včeraj v Pulju slovesno sprejet; iz Pulja je odšel v Benetke. — Iz Bruselja poročajo znova, da Buri stoje trdo na izjavi, da se ne udajo, ampak stoje pod devizo: ali neodvisnost ali smrt.

Zaloga **Portland** in **Roman-Cementa**, kmetijski strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.